

Prof. J. Nathans

Het MAB vóór 50 jaar

mei 1935

In deze maand overleed Volmer, aan wie in het maartnummer van het vorig jaar een lovend artikel werd gewijd. Dijker zegt nu van hem dat hij als geen ander de kunst verstond een vraagstuk van meerdere kanten te belichten; zijn rusteloze natuur leidde niet tot systematisering of ordening van de stof en ook niet tot het verder uitwerken van zijn vaak geniale gedachte. Hij scheen er behagen in te scheppen een zo juist door hem geopperde stelling door een tegenovergestelde te vervangen alsof hij de betrekkelijkheid van alle waarheid wilde demonstreren en zijn gehoor wilde prikkelen tot eigen onderzoek en zelfstandig denken. Dat hij hierin geslaagd was bewees wel de door Van Dien besproken bundel opstellen 'Van boekhouden tot bedrijfsleer'. Dijkers lof op zijn oud medehoogleraar te Rotterdam was zeker eerlijk gemeend maar ik heb zo het idee dat hij de gelegenheid graag heeft benut om eens extra tegen de strakke theoretici van Amsterdam te kunnen fulmineren.

Het Nederlandsch Instituut van Accountants viert zijn veertigjarig jubileum. Het aantal leden belooft op 1 januari 1935 548, dat der assistenten 1.350. De redactie schrijft dat hij, die het voorrecht heeft één lid van het Instituut te kennen, met ontzag bedenkt van welk een overweldigende betekenis 548 van deze in ons zakenleven zijn moeten. Om dan van de wordende belangrijkheid der in de 1.350 assistenten alsnog verborgen accountants nog te zwijgen. De redactie verwacht in de toekomst nog veel van het Instituut, nog meer dan zij tot nu toe ontving. Zij hoopt dat de toenemende belangrijkheid van deze vereniging ook daarin tot uiting zal komen dat zij meer dan tevoren van vele leden bijdragen zal ontvangen en dat vele leden tot haar medewerkers zullen worden. De redactie eindigt met er haar vreugde over uit te spreken, dat op het feestmaal van het Instituut de Regering het liet verrassen door de mededeling, dat de lang gewenste wettelijke regeling aanstaande is . . . 'Tempus fugit' zetten de klokkenmakers op hun uurwerken. Bij alle beknoptheid en bij de feiten blijvend lukte het dr. mr. Sternheim een gedenkboek van deze eerste veertig jaren te schrijven waardoor men, aldus de redactie, van de levensgeschiedenis, om in beeld te spreken, niet de indruk krijgt langs een rechte weg te gaan, doch door een park met vele wendende wegen te lopen en daarbij vele, soms spannende tonelen te zien. Eén en ander was voor mij aanleiding het

gedenkboek zelf nog eens ter hand te nemen. Behalve het artikel van Sternheim komen er bijdragen in voor van 23 autoriteiten zoals ministers, burgemeesters, voorzitters van Kamers van Koophandel, de Algemene Rekenkamer en wat dies meer zij.

Ook in het buitenland wordt een jubileum gevierd. De Society of Incorporated Accountants and Auditors viert het 50-jarig feest. De Society verheugt zich in een constante groei en telt nu 6.384 leden. Onder de zes ereleden komt de naam van het N.I.V.A.-lid E. van Dien voor. Hoewel de doelstellingen van het Institute en de Society parallel lopen zijn zij niet op ieder punt van eenzelfde gedachte. De Society beweert er steeds in geslaagd te zijn een geest van enthousiasme onder de studerende en jongere leden te wekken.

O. Bakker trekt in een groot artikel van leer tegen de theorie van de vervangingswaarde, zoals deze door S. Kleerekoper in zijn werk over bedrijfseconomie werd gepubliceerd. Hij heeft er vooral bezwaar tegen dat prijsveranderingen, die van de geldzijde komen, geen plaats hebben gevonden in Kleerekopers betoog. Volgens Bakker vinden de conjuncturele prijsstijgingen en -dalingen juist hun voornaamste oorzaak in het niet-waarde-vaste geld, maar deze zouden buiten beschouwing moeten blijven omdat Kleerekoper beweert dat zijn methode van winstbepaling juist in principe alleen voor waardevast geld geschreven is en dat in- en deflatie een afzonderlijke behandeling eisen.

In 'Uit het buitenland' wordt een Engels artikel behandeld dat de positie van de Directors aan de orde stelt. Het is een kritisch artikel dat ingaat op het feit dat aandeelhouders steeds weer trachten de accountant tekortkomingen te verwijten welke in waarheid aan de commissarissen moeten worden toegeschreven, terwijl de commissarissen deze afschuiving van de verantwoordelijkheid sterk bevorderen. Maar ook onder de commissarissen onderling tracht men voortdurend de verantwoordelijkheid van elk hunner te verwarren. De schrijver wil niet aandringen op een examen voor commissarissen; hij zoekt de bekwaamheid niet in de eerste plaats in kennis van het bedrijfsleven maar in allerlei persoonlijke omstandigheden. Zo verlangt hij o.m. dat de candidaat-commissaris het aantal raden zal mededelen waarin hij als commissaris zitting heeft. Hij acht dit van veel belang; van andere functionarissen in een vennootschap, die een veel minder voorname plaats innemen verlangt men volledige toewijding; er is nog meer reden dit te verlangen van de allerhoogsten in functie. De schrijver besluit zijn betoog met op te merken dat het gemakkelijk is om vrijheid van handelen met chaos te verwarren. Het huidige systeem van Company-law laat teveel over aan toeval. Van het zeer grote aantal Directors dat uitstekend functioneert niets dan goeds maar desalniettemin blijft het noodzakelijk dat de toegang tot het commissariaat zal worden bemoeilijkt. Directors kunnen de grenzen van 'safe business' overtreden door onschuld of door oneerlijkheid. Accountants kunnen wat tegen het eerste gebrek doen en de rechtswetenschap zou voldoende macht moeten bezitten om het tweede geval te minimaliseren.